Центр політико-правових реформ

Звіт про діяльність Центру політико-правових реформ за 2014 рік

ЗМІСТ

Центр політико-правових реформ

Конституційний напрямок
Основні результати діяльності 3
Зовнішня комунікація 4

Публічна адміністрація
Основні результати діяльності 5
Зовнішня комунікація 6

Судівництво
Основні результати діяльності 7
Зовнішня комунікація 8

Кримінальна юстиція
Основні результати діяльності 9
Зовнішня комунікація 10

Протидія корупції
Основні результати діяльності 11
Зовнішня комунікація 12

Завдання на 2015 рік для
Конституційного напрямку, Публічної адміністрації 13
Судівництва, Кримінальної юстиції 14

Фінансовий звіт, бюджет
Структура фінансових надходжень та видатків 15
Проекти, реалізовані в 2014 році. Надходження, витрати . 16
Надходження і витрати за напрямками 18
Надходження і витрати за донорами 19

Структура організації та склад керівних органів 21

2014 рік в Україні для
Конституційного напрямку 22
Публічної адміністрації 25
Кримінальної юстиції 29
Судівництва 32

Конституційний напрямок
Основні результати діяльності

Центр політико-правових реформ

Вплив на законодавство

Висновки

- Висновок групи науковців та громадських експертів щодо Проекту Закону про внесення змін до Конституції України №4178а від 26.06.2014

Позиційні документи, зініційовані ЦППР

- Звернення щодо конституційної реформи в Україні
- Звернення коаліції «За чесний референдум» до Верховної Ради з приводу ініціювання Головою Верховної Ради всеукраїнського референдуму
- Друге звернення щодо конституційної реформи в Україні

Експерти ЦППР брали участь у підготовці Коаліційної угоди

Проекти рішень, розроблені за ініціативою ЦППР

- Проект конституційного договору
- Проект постанови Верховної Ради про утворення Конституційної комісії
- Проект указу Президента про утворення Конституційної комісії
- Пропозиції конституційних змін громадської конституційної комісії
- Проект конституційного подання щодо неконституційності Закону «Про в сеукраїнський референдум»

ПОСИЛАННЯ

Підготовка Коаліційної угоди

Проекти:

1. Конституційного договору
2. Постанови Верховної Ради про утворення Конституційної комісії
3. Пропозиції конституційних змін громадської конституційної комісії
4. Конституційного подання щодо неконституційності Закону «Про всеукраїнський референдум»

Документи:

1. Звернення щодо конституційної реформи в Україні
2. Звернення коаліції «За чесний референдум» до Верховної Ради з приводу ініціювання Головою Верховної Ради всеукраїнського референдуму
3. Друге звернення щодо конституційної реформи в Україні

Висновки:

Висновок групи науковців та громадських експертів щодо Проекту Закону про внесення змін до Конституції України № 4178а від 26.06.2014

Докладніше на сайті ЦППР:

Про Конституційний напрямок

Конституційний напрямок
Зовнішня комунікація

Центр політико-правових реформ

Зовнішня комунікація

Інтерв'ю

- Телебачення
- Радіо
- Друковані ЗМІ

Публікації

ТСН

- Конституція-2004: повернути не можна відмовитись
  Віктор Тимощук

Українська правда

- Як Україні вийти з кризи переможцем?
  Ігор Коліушко
- Хто писатиме нову Конституцію?
  Ярина Журба
- Конституційна самоорганізація
  Ярина Журба

Лівий берег

- «Федералізація» України – коли логіка і добросовісність відпочивають
  Ігор Коліушко, Ярина Журба

Open Society Foundations

- Ukraine Needs Decentralization, Done Right
  Yaryna Zhurba, Vlad Galushko

Моніторинг: «Спідометр «Україна-ЄС»: конституційна та судова реформи»

- Громадська ініціатива експертної оцінки діяльності впровадження Україною реформ задля європейської інтеграції. Візуалізація ходу виконання Україною своїх зобов'язань щодо проведення реформ у трьох ключових сферах: конституційній, судовій та реформи прокуратури

Заходи

Круглі столи

- Конституційна реформа: шляхи проведення та напрямки змін
  10 квітня 2014
- Конституційна реформа: сценарії проведення, їх ризики та загрози
  3 червня 2014
- Конституційна реформа: децентралізація влади та зміцнення місцевого самоврядування. Ризики та загрози
  12 червня 2014
- Конституційна реформа: удосконалення змішаної форми правління
  20 червня 2014

Фахове публічне обговорення необхідних змін до Конституції України для створення незалежного суду та прокуратури
26 червня 2014

Громадський форум "Putting the "U" in E. U."
11 листопада 2014

ПОСИЛАННЯ

Заходи:

1. Круглий стіл «Конституційна реформа: шляхи проведення та напрямки змін», 10 квітня
2. Круглий стіл «Конституційна реформа: сценарії проведення, їх ризики та загрози», 3 червня
3. Круглий стіл «Конституційна реформа: децентралізація влади та зміцнення місцевого самоврядування. Ризики та загрози», 12 червня
4. Круглий стіл «Конституційна реформа: удосконалення змішаної форми правління», 20 червня
5. Фахове публічне обговорення необхідних змін до Конституції України для створення незалежного суду та прокуратури, 26 червня
6. Громадський форум "Putting the "U" in E. U.", 11 листопада
7. Закон про всеукраїнський референдум пропонують визнати неконституційним

Публікації:

1. Конституція-2004: повернути не можна відмовитись
2. Як Україні вийти з кризи переможцем?
3. «Федералізація» України – коли логіка і добросовісність відпочивають
4. Хто писатиме нову Конституцію?
5. Конституційна самоорганізація
6. Ukraine Needs Decentralization, Done Right
7. Щомісячне видання «Osteuropa recht» Die erneute Diskussion über die Reform der ukrainischen Verfassung. Ihor Koliushko. (Право Східної Європи. Нові дебати про Конституційну реформу України. Ігор Коліушко)

Телебачення, радіо:

1. «Зміни до української Конституції: змова еліт проти народу?», 19 травня
2. Та велика кількість інших інтерв'ю, участь у програмах і таке інше.

Моніторинг (сайт):

«Спідометр «Україна-ЄС»: конституційна та судова реформи»

Публічна адміністрація
Основні результати діяльності

Центр політико-правових реформ

Вплив на суспільство

Сприяння покращенню якості адміністративних послуг, в т.ч. розвиток ЦНАП та просування політики децентралізації щодо базових адміністративних послуг

Громадський моніторинг Центрів надання адміністративних послуг (більше 30 міських ЦНАП, в т.ч. 11 в Києві)

- За результатами моніторингу надано адресні рекомендації органам, які утворили ЦНАП та узагальнені рекомендації відповідним міністерствам

Експерти Центру продовжують боротьбу за впорядкування паспортної сфери, припинення збору незаконних платежів за закордонні паспорти

- Публікація численних статтей в ЗМІ
- Виступи на прес-конференціях, брифінгах та інших заходах

Соціологічні дослідження на замовлення ЦППР (Фондом «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва»)

- З 8 по 13 грудня 2014 р. проводилось опитування відвідувачів центрів надання адміністративних послуг у 10 містах України. Загалом було опитано 1083 респондента за методикою екзит-полу
- Друге соціологічне дослідження щодо оцінки українцями якості адміністративних послуг проводилося з 19 по 24 грудня 2014 р. Опитано було 2008 респондентів

Вплив на законодавство

Експерти ЦППР брали участь у підготовці Коаліційної угоди

- Ключові рекомендації експертів були враховані в остаточному варіанті коаліційної угоди

Законопроекти, розроблені за участю експертів ЦППР

«Про документи, що посвідчують особу та дають право виїзду за кордон»

- Внесений до Верховної Ради України VII скликання за №4751 та VIII скликання за №1632

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг»

- Виставлено на громадське обговорення на сайті Мінрегіонбуду

«Про адміністративну процедуру»

- Закон доопрацьовано, значно підвищено його якість

«Про Кабінет Міністрів України», «Про центральні органи виконавчої влади», «Про державну службу»

- Розроблено зміни до Законів України в рамках ініціативи SAG (Strategic Advisory Group)

«Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про засади адміністративно-територіального устрою України»

- Участь в робочій групі Мінрегіонбуду з напрацювання законопроекту

Здійснення громадського тиску

- В результаті громадського тиску вдалося досягти затвердження Переліку адміністративних послуг органів виконавчої влади, які мають надаватися через центри надання адміністративних послуг (ЦНАП) Розпорядженням Кабінету Міністрів № 523-р від 16 травня 2014 р.

Публічна адміністрація
Зовнішня комунікація

Центр політико-правових реформ

Публікації
- ТСН
- Українська правда
- Європейська правда
- Дзеркало тижня
- Юридичний вісник України
- Delo.ua

Брошури
- Адміністративні послуги для тебе. Посібник громадянину
- Як належно виконати Закон «Про адміністративні послуги». Посібник для посадової особи

Інтерв'ю
- Телебачення
- Радіо
- Друковані ЗМІ

Відео-ролик
- Центр надання адміністративних послуг

Вплив на суспільство

Заходи

6 круглих столів
- Результати громадського моніторингу центрів надання адміністративних послуг та роль громадськості у покращенні якості надання адміністративних послуг **Дніпропетровськ, 23 квітня**
- Стан надання адміністративних послуг органів виконавчої влади через ЦНАП: обмін досвідом, обговорення проблем та перспективи їх подолання **Харків, 29 жовтня**
- Громада: жити по-новому. Перші кроки реформи місцевого самоврядування **Луцьк, 6 листопада, Львів, 20 листопада**
- Конституційна реформа: децентралізація влади та зміцнення місцевого самоврядування. Ризики та загрози **Київ, 12 червня**
- Виклики з реформування державних закупівель перед новим парламентом **22 грудня, Київ**

2 конференції
- Реформування та громадський контроль у сфері надання адміністративних послуг в Україні **17–18 квітня, Київ**
- Підвищення якості адміністративних послуг шляхом посилення впливу громадянського суспільства на державну політику у цій сфері **Київ, 18–19 грудня**

14 тренінгів
- 2 тренінги-семінари «Роль громадськості у покращенні якості надання адміністративних послуг» для громадських організацій та громадських активістів **Київ, Львів**
- 12 тренінгів «Вдосконалення діяльності центру надання адміністративних послуг» для посадовців органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій (Миргород, Херсон, Ужгород, Стрий, Житомир, Рівне, Хмельницький, Миколаїв, Черкаси, Кіровоград, Запоріжжя, Київ)

ПОСИЛАННЯ

Публікації:

1. Інститут реєстрації місця проживання: у пошуках ефективної політики, Юридичний Вісник України, № 6 (971), 8–14 лютого. Надія Добрянська, Грехем Тейлор.
2. 170 грн. за закордонний паспорт чи 5 років тюрми: запропонуйте чиновнику вибір, Віктор Тимощук.
3. Як побороти бюрократію і наблизити державу до людей, TSN.ua, 14 березня, Віктор Тимощук.
4. Чому нова влада продовжує здирництво при видачі закордонних паспортів? Українська правда, 12 червня, Віктор Тимощук.
5. Навіщо платити двічі? Українська правда, 2 липня, Євген Школьний.
6. Техогляд європейського зразка: безпека без корупції. Європейська правда, 14 липня, Євген Школьний.
7. Паспортне свавілля: коло замкнулося. TSN.ua, 5 вересня, Віктор Тимощук.
8. Хто гальмує безвізовий режим в ЄС для українців? Європейська правда, 19 вересня, Віктор Тимощук.
9. Центри надання адміністративних послуг — шлях подолання бюрократії та корупції. Дзеркало тижня, 19 вересня, Надія Добрянська.
10. ЦНАП-відбувайло: як саботується децентралізація. Delo.ua, 20 жовтня, Надія Добрянська.
11. Паспортний колапс: як дати українцям прописку. TSN.ua, 30 жовтня, Віктор Тимощук.
12. Пігулка від бюрократії: як подолати черги і хабарі. Українська правда, 29 грудня, Євген Школьний.

Брошура:

1. «Адміністративні послуги для тебе. Посібник громадянину»
2. Як належно виконати Закон «Про адміністративні послуги». Посібник для посадової особи

Відео:

Центр надання адміністративних послуг

Судівництво
Основні результати діяльності

Центр політико-правових реформ

Експерти ЦППР брали участь у підготовці Коаліційної угоди

- Ключові рекомендації експертів (в частині судової реформи) були враховані в остаточному варіанті коаліційної угоди.

Вплив на законодавство

Вплив на прийняття рішень в галузі судової реформи

- Участь у робочій групі з судової реформи в межах громадської ініціативи «Реанімаційний пакет реформ»
- Участь у Раді з питань судової реформи при Президентові України

Законопроекти, розроблені за участю експертів ЦППР

Про відновлення довіри до судової влади
Прийнято 8 квітня 2014 року

- Закон заклав нові можливості для суддівського самоврядування, запровадив елементи люстрації (звільнення суддів з адміністративних посад) та передбачив проведення перевірок на предмет порушення присяги щодо визначених категорій суддів

Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо удосконалення засад організації і функціонування судової влади відповідно до європейських стандартів
Прийнято у першому читанні (13.01.2015)

- Законопроект спрямований на реформування судоустрою і статусу суддів з метою покращення доступності правосуддя, зміцнення незалежності суддів, приведення системи правосуддя у відповідність до потреб суспільства та європейських стандартів

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо удосконалення заходів із відновлення довіри до судової влади)
Відкликано 27 листопада 2014 року

- Законопроект удосконалював механізми скликання з'їзду суддів України, вносив мінімально необхідні зміни до системи дисциплінарної відповідальності суддів, що випливали з рішення Європейського суду у справі «Олександр Волков проти України»

Закони та законопроекти:

1. Про відновлення довіри до судової влади
2. Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо удосконалення засад організації і функціонування судової влади відповідно до європейських стандартів
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо удосконалення заходів із відновлення довіри до судової влади)

Коаліційна угода

Докладніше на сайті ЦППР:

Про напрямок судівництва

Судівництво
Зовнішня комунікація

Центр політико-правових реформ

Публікації

Liga.net

- Готовы ли судьи к независимости: первые уроки нового закона
  Роман Куйбіда

ЦППР

- Чи зможуть судді довести спроможність бути незалежними?
  Роман Куйбіда
- Судочинство під окупацією
  Роман Куйбіда

Заходи

- Експертне обговорення щодо необхідних зміни до Конституції України для створення незалежного суду та прокуратури
- Міжнародна конференція «Стратегія реформування правосуддя: завдання для нового парламенту»

Зовнішня комунікація

Інтерв'ю

Телебачення

Громадське ТВ

- Як провести люстрацію суддів
  Олександр Банчук

Чорноморська телерадіокомпанія

- Справедливые суды в Украине
  Роман Куйбіда

Еспресо ТВ

- Сформована Януковичем суддівська система опирається змінам
  Роман Куйбіда

Радіо

Друковані ЗМІ

Вектор н'юс

- Очистка судебного корпуса не даст результата, если не создать новые правила для судебной системы
  Роман Куйбіда

Закон і бізнес

- Проект судової реформи від Президента не передбачає зменшення політичного впливу на суди з боку глави держави. І це було зроблено свідом
  Роман Куйбіда

Коментарі

- Інформаційне агентство «Нація»
- Інформаційне агентство «УНІАН»
- Інформаційне агентство «Минпром»

Моніторинг: «Спідометр «Україна–ЄС»: конституційна та судова реформи»

- Громадська ініціатива експертної оцінки діяльності впровадження Україною реформ задля європейської інтеграції. Візуалізація ходу виконання Україною своїх зобов'язань щодо проведення реформ у трьох ключових сферах: конституційній, судовій та реформи прокуратури

ПОСИЛАННЯ

Публікації:

1. Готовы ли судьи к независимости: первые уроки.
2. Чи зможуть судді довести спроможність бути незалежними?

Інтерв'ю:

1. Як провести люстрацію суддів. Громадське ТВ.
2. Справедливые суды в Украине. Чорноморська телерадіокомпанія.
3. Сформована Януковичем суддівська система опирається змінам. Еспресо ТВ.
4. Очистка судебного корпуса не даст результата, если не создать новые правила для судебной системы. Vectornews.
5. Проект судової реформи від Президента не передбачає зменшення політичного впливу на суди з боку глави держави. І це було зроблено свідомо. Закон і бізнес.

Моніторинг (сайт):

«Спідометр «Україна–ЄС»: конституційна та судова реформи»

Докладніше на сайті ЦППР:

Про напрямок судівництва

Кримінальна юстиція
Основні результати діяльності

Центр політико-правових реформ

Вплив на законодавство. Законопроекти, розроблені за участю експертів ЦППР

Про Національне антикорупційне бюро України

Закон прийнятий 14.10.2014

Про поліцію і поліцейську діяльність

Підготовлено проект закону

Отримав позитивні висновки від чотирьох інституцій:

1. Генерального директорату з прав людини та верховенства права Ради Європи,
2. Бюро з демократичних інститутів і прав людини ОБСЄ,
3. Консультативної місії ЄС з реформування сектору цивільної безпеки України,
4. Вищої школи поліції ФРН

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення їх окремих положень з питань запобігання і протидії корупції та легалізації (відмиванню) доходів

Підготовлено проект закону

Про прокуратуру

Підготовлено проект закону

Про запобігання корупції

Закон прийнятий 14.10.2014

Про Державне бюро розслідувань

Готується до внесення у 2015 році

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення системи кримінального правосуддя у відповідність до європейських стандартів

Підготовлено проект закону

- Пропонується запровадити кримінальні проступки, внести інші концептуальні зміни до КК України і КУпАП

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення діяльності Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства України з питань запобігання корупції

Підготовлено проект закону

Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення відкритості та доступу до інформації про діяльність Верховної Ради, її комітетів та народних депутатів

Підготовлено проект закону

Закони та закоропроекти:

1. Про прокуратуру
2. Про поліцію і поліцейську діяльність
3. Про Національне антикорупційне бюро України
4. Про Державне бюро розслідувань
5. Про запобігання корупції
6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення системи кримінального правосуддя у відповідність до європейських стандартів
7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення системи кримінального правосуддя у відповідність до європейських стандартів
8. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення діяльності Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства України з питань запобігання корупції

Докладніше на сайті ЦППР:

Про напрямок Кримінальної юстиції

Кримінальна юстиція
Зовнішня комунікація

Центр політико-правових реформ

Звіт

- 35 неформальних практик у кримінальному судочинстві України
О.А. Банчук, І.О. Дмитрієва, Л.М. Лобойко, З.М. Саідова

Навчальні посібники нового типу

- Кримінальний процес
Лобойко Л.М., Банчук О.А.
- Кримінальне право
Дудоров О.О., Хавронюк М.І.

Зовнішня комунікація

Статті, інтерв'ю

Дзеркало тижня

- Боротьбу з корупцією припинено. Cui prodest?
Микола Хавронюк
- Звикаймо: ані я тобі, ані ти мені!
Микола Хавронюк
- Чи знаєш ти, українцю, за що тебе посадять і скільки дадуть?
Микола Хавронюк

Юридичний вісник України

- «Диктаторські» закони демократичної держави. Чи надає факт проведення антитерористичної операції право владі ухвалювати будь-які закони?
Олександр Банчук, Борис Малишев

Закон і бізнес

- І міліція, і прокуратура намагаються підлаштувати нові норми під старі методи
Олександр Банчук

Заходи

Круглий стіл «Новий КПК України: проблеми застосування і європейські стандарти»

Міжнародна конференція «Стратегія реформування правосуддя: завдання для нового парламенту»

Участь експертів в осінній школі з кримінального процесу
Олександр Банчук, Микола Хавронюк, Борис Малишев

- На базі Львівського національного університету імені Івана Франка за сприяння Офісу Координатора проектів ОБСЄ в Україні

Тренінги для викладачів кримінального права
Микола Хавронюк, Олександр Банчук

- Присвячені інноваційним підходам до викладання кримінального права й процесу, що ґрунтуються на ідеї запровадження європейських правових цінностей в український освітній простір, а відтак — у свідомість майбутніх вітчизняних правників

Залучення наших експертів до процесу реформування кримінального права та судочинства Киргизької Республіки (ОБСЄ)
Олександр Банчук, Микола Хавронюк

ПОСИЛАННЯ

Публікації:

1. 35 неформальних практик у кримінальному судочинстві України
2. Боротьбу з корупцією припинено. Cui prodest? №41, 7 листопада 2014.
3. Звикаймо: ані я тобі, ані ти мені! №36–37, 10 жовтня 2014.
4. І міліція, і прокуратура намагаються підлаштувати нові норми під старі методи. №51 (1193) 20.12–26.12.2014.
5. «Диктаторські» закони демократичної держави. Чи надає факт проведення антитерористичної операції право владі ухвалювати будь-які закони? N 38 (20–26 вересня).
6. «Чи знаєш ти, українцю, за що тебе посадять і скільки дадуть?» №1, 16.01.15.

Заходи:

1. Круглий стіл «Новий КПК України: проблеми застосування і європейські стандарти» 10 квітня 2014 року.
2. Міжнародна конференція «Стратегія реформування правосуддя: завдання для нового парламенту» 26 листопада 2014 року.

Докладніше на сайті ЦППР:
Про напрямок Кримінальної юстиції

Протидія корупції
Основні результати діяльності

Центр політико-правових реформ

Результати

- Висновки громадської антикорупційної експертизи, ймовірно, позитивно вплинули на позицію народних депутатів України в інших випадках, зокрема під час голосування в комітетах і в сесійній залі.
- Умовний ККД громадської антикорупційної експертизи у 2014 року можна оцінити в 20–30%.
- Якби не реалізація проекту, то Комітет Верховної Ради України з питань боротьби з корупцією та організованою злочинністю взагалі не приймав би рішень про невідповідність законопроектів вимогам антикорупційного законодавства або приймав би їх в одиничних випадках, як це було на початку 2014 року.
- Народні депутати України, інші особи, які беруть участь у законодавчій діяльності, громадськість усвідомили, що існують незалежні фахівці, які системно здійснюють антикорупційну експертизу багатьох законопроектів, що вносяться на розгляд Верховної Ради України. Це не лише нагадує їм про необхідність думати про можливі корупційні ризики у законопроектах та необхідність їх подолання, а й дозволяє їм враховувати висновки громадської антикорупційної експертизи з метою удосконалення внесених і розглядуваних законопроектів, а також вже чинних законів.
- Кількість осіб, які отримали інформацію — понад 2000 (оцінка).

Антикорупційна експертиза

116 законопроектів

У 90 (77,5%) виявлено корупційні ризики.
Загалом — 441 ризик.

- 1 ризик: 14 законопроектів
- 2–42 ризиків: 76 законопроектів

У 26 (22,5%) не виявлено корупційних ризиків

Протидія корупції
Зовнішня комунікація

Центр політико-правових реформ

Зустрічі

- З зарубіжними експертами
- З народними депутатами
- З експертами Головного науково-експертного управління
- З експертами Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України
- З працівниками Секретаріатів профільних парламентських комітетів

Конференції

Круглі столи

ЗМІ

- Інтерв'ю
- Коментарі
- Статті

Інформаційний супровід. Напрямок протидії корупції

Електронні розсилки висновків антикорупційної експертизи

В Комітет з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією ВР

- Народним депутатам — членам Комітету
- Керівнику і заступникам керівника секретаріату

В головний комітет (по конкретному законопроекту)

- Голові і заступникам голови
- Керівнику і заступникам керівника секретаріату

До секретаріатів

- Першого заступника Голови ВР
- Заступника Голови ВР

До відповідного відділу

- Головного науково-експертного управління
- Головного юридичного управління

Інтернет

- Веб-сайти
- Facebook
- Блог

Інформація про хід виконання проектів та їх напрацювання серед широкої громадськості, а також публічна дискусія навколо теми проекту поширюється в основному через:

1. Веб-сайти
   - ЦППР

   Громадська антикорупційна експертиза законопроектів VII скликання.

   Громадська антикорупційна експертиза законопроектів VIII скликання.

   Громадська антикорупційна експертиза законів .
   - УІПП.
   - Центру політичних студій та аналітики.
   - Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з корупцією та організованою злочинністю.
2. Під час круглих столів, конференцій, зустрічей із зарубіжними експертами (експерти Ради Європи, експерти Міжнародного валютного фонду), присвячених проблемам боротьби з корупцією, систематично згадувалось про цей проект, обговорювались питання щодо удосконалення експертизи.
3. Висновки або короткі описи висновків поширювались у соціальній мережі Facebook.
4. Окремі законопроекти обговорювались при зустрічах з народними депутатами України, а також експертами Головного науково-експертного управління і Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України, працівниками Секретаріатів профільних парламентських комітетів.
5. Електронні розсилки до Верховної Ради.
6. Засоби масової інформації (інтерв'ю, коментарі, статті).

Завдання на 2015 рік

Конституційний напрямок. Публічна адміністрація

Центр політико-правових реформ

Розвиток по аналітичних напрямках діяльності ЦППР

Конституційний напрямок

Сприяння проведенню конституційної реформи

- Формування незалежної професійної комісії з розробки конституційної реформи
- Проведення широкого громадського обговорення змін до Конституції
- Створення конституційної основи для децентралізації, судової реформи, належного функціонування механізму державної влади, посилення гарантій незалежності і професійності Конституційного Суду
- Отримання позитивних проміжного та остаточного висновка Венеціанської Комісії

Сприяння підвищенню спроможності Конституційного Суду

- В процесі конституційної реформи змінити процедуру формування Конституційного Суду, яка забезпечує його незалежність і професійність
- Прийняття рішень КС більшою кількістю правових аргументів в мотивувальній частині
- Дотримання КС строків розгляду справ

Сприяння підвищенню цінності Конституції для суспільства

- Зростання рівня поваги до Конституції

Публічна адміністрація

Підвищення якості та прозорості адміністративних послуг

- Сприяння створенню належних інтегрованих офісів (ЦНАП) у найбільших містах (із населенням понад 100 тис.)
- Сприяння переданню популярних адміністративних послуг органам місцевого самоврядування
- Адвокація законопроекту «Про адміністративний збір»

Сприяння впровадженню справедливої адміністративної процедури в діяльності органів публічної адміністрації

- Сприяння прийняттю Верховною Радою Закону про адміністративну процедуру (ЗАП)
- Розробка законопроекту з метою узгодження галузевих законів з ЗАП

Сприяння підвищенню ефективності функціонування уряду та інших органів виконавчої влади

- Прийняття урядових рішень відповідно до прозорої та передбачуваної процедури
- Оприлюднення проектів урядових рішень на сайті КМУ щонайменш за 2 тижні до прийняття
- Прийняття урядових рішень на основі публічних консультацій
- Державні службовці працюють на засадах професійності та політичної незалежності

Завдання на 2015 рік
Судівництво та Кримінальна юстиція

Центр політико-правових реформ

Розвиток по аналітичних напрямках діяльності ЦППР

Судівництво

Сприяння створенню незалежного від політичних впливів суду

- Розробка нової редакції Закону «Про судоустрій і статус суддів» та змін до інших законів
- Розробка змін до Конституції України

Сприяння оптимізації судової системи

- Розробка нової редакції Закону «Про судоустрій і статус суддів» та зміни до інших законів
- Розробка змін до Конституції України

Сприяння формуванню доступного та ефективного судочинства

- Розробка змін до процесуальних кодексів та інших законів
- Розробка законодавчих змін, які зменшуть навантаження на суди (окремими законами)
- Розробка законодавчих змін, які реформують систему виконання судових рішень

Сприяння формуванню прозорого правосуддя і професійного суду

- Розробка нової редакції Закону «Про судоустрій і статус суддів» та зміни до інших законів

Кримінальна юстиція

Сприяння становленню ефективної системи кримінальної юстиції

- Сприяння реформі прокуратури
- Сприяння реформі поліції
- Сприяння створенню Державного бюро розслідувань

Сприяння становленню справедливого кримінального правосуддя

- Сприяння запровадженню повноцінного суду присяжних
- Сприяння приведенню кримінального провадження у відповідність до європейських стандартів
- Ініціювання створення Фонду захисту потерпілих

Забезпечення дієвості кримінального закону

- Сприяння запровадженню системи кримінальних проступків
- Сприяння реформі адміністративних санкцій

Забезпечення зменшення корупційних ризиків у законодавстві

- Проведення громадської антикорупційної експертизи законів і законопроектів

Структура фінансових надходжень та видатків

Центр політико-правових реформ

Фінансування

Джерела фінансування	Сума, грн.
Гранти, отримані ЦППР	**4 306 051**
Європейська Комісія	2 537 908
Фонд Відродження	1 274 345
Інститут відкритого суспільства (ФІВС/FOSI)	438 758
Mendizabal Ltd (TTF/TTI)	55 040
Власний внесок	**65 800**
Всього	**4 371 851**
Фінансування діяльності ЦППР з проектів, що адмініструються іншими організаціями або донорами напряму	661 308
Фінансування разом	**5 033 159**

Видатки*

Категорія видатків	Сума, грн.
Оплата праці	3 766 064
Гонорари експертам ЦППР та залученим експертам	3 540 708
Зарплати за адміністративну роботу	225 356
Видання публікацій	95 048
Публічні заходи	662 081
Соціологічні дослідження	114 200
Витрати на поліпшення сайту	11 600
Офіс, обладнання та інші витрати	483 887
Оренда офісу	271 500
Оренда автомобілю	87 100
Комунікаційні та інформаційні сервіси (телефон, інтернет, Ліга-закон, хостинг)	25 748
Закупівля нового обладнання	73 936
Витратні матеріали (картриджі, папір, канцелярія)	8 505
Інше (банківські послуги, комунальні платежі та інше)	17 098
Видатки разом	**5 132 880**

* Перевищення видатків над доходами обумовлено залишками коштів з 2013 року

Проекти, реалізовані в 2014 році.
Бюджети, надходження, витрати

Центр політико-правових реформ

№	Проект	Донор	Початок	Кінець	Бюджет загальний, грн.	Бюджет загальний, євро	Надходження 2014, грн.	Надходження 2014, євро	Витрати 2014 року, грн.	Витрати 2014 року, євро
1	Спідометр "Україна - ЄС": Конституційна та судова реформа	Європейська Комісія	01.01.14	01.01.16	3 324 876,52	218 885,16	1 137 579,00	74 889,75	1 033 476,00	68 036,38
2	Співпраця аналітичних центрів (Think Tank Exchange)	Mendizabal Ltd (TTF/TTI)	15.09.14	31.10.15	102 000,00	7 265,00	55 040,00	3 623,42	0,00	0,00
3	Громадська антикорупційна експертиза законопроектів: II етап (МФВ № 48858)	Фонд Відродження	01.11.14	30.06.15	216 500,00	14 252,75	116 500,00	7 669,49	43 840,00	2 886,10
4	Інституційний грант	Інститут відкритого суспільства (ФІВС/FOSI)	15.04.13	15.04.15	840 768,00	59 884,00	438 758,00	28 884,57	298 400,00	19 644,44
5	Поліпшення якості адміністративних послуг через зміцнення впливу громадянського суспільства на державну політику	Європейська Комісія	15.01.13	15.01.15	3 303 182,40	217 457	1 400 329,00	92 187,25	1 136 569,00	74 823,25
6	Реформа публічної адміністрації в Вишеградських країнах: Уроки для Білорусі та України	Вишеградський фонд	01.12.12	31.12.14	156 457,52	10 300,00	0,00	0,00	22 785,08	1 500,00
7	Сприяння реформі публічної адміністрації (МФВ №48851)	Фонд Відродження	01.07.14	31.12.14	1 744 685,00	114 857,09	872 345,00	57 428,71	939 798,68	61 869,36

№	Проект	Донор	Початок	Кінець	Бюджет загальний, грн.	Бюджет загальний, євро	Надходження 2014, грн.	Надходження 2014, євро	Витрати 2014 року, грн.	Витрати 2014 року, євро
8	Подолання неформальної практики у судовій системі	Матра*	01.12.13	01.12.14	689 895,00	45 417,56	0,00	0,00	645 404,00	42 488,60
9	Міні гранти для інституційного розвитку (МФВ №48709)	Фонд Відродження	01.07.14	28.11.14	45 500,00	2 995,38	45 500,00	2 995,38	45 500,00	2 995,38
10	Громадська антикорупційна експертиза законопроектів	Фонд Відродження	01.02.14	18.07.14	200 000,00	13 166,51	200 000,00	13 166,51	200 000,00	13 166,51
11	Моніторинг та оцінка організації роботи ЦНАП у містах України (МФВ №47680)	Фонд Відродження	02.09.13	16.05.14	100 000,00	6 583,26	40 000,00	2 633,30	40 000,00	2 633,30
12	Діяльність ЦППР	Власний внесок	01.01.14	31.12.14	65 800,00	4 331,78	65 800,00	4 331,78	65 800,00	4 331,78
13	Діяльність ЦППР	Прямі контракти**	01.01.14	31.12.14	661 307,72	43 535,59	661 307,72	43 535,59	661 307,72	43 535,59
				Всього	**11 450 972**	**758 931,06**	**5 033 159**	**331 345,76**	**5 132 880**	**337 910,70**

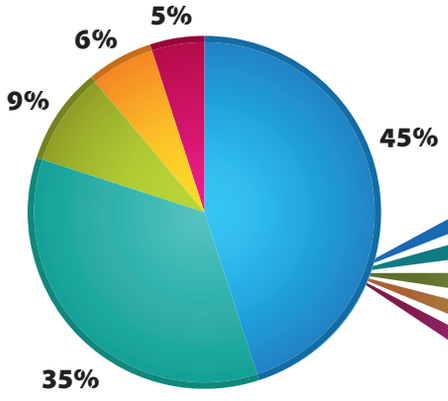
* Посольство Королівства Нідерландів в Україні

** Фінансування діяльності ЦППР з проектів, що адмініструються іншими організаціями або донорами напряму

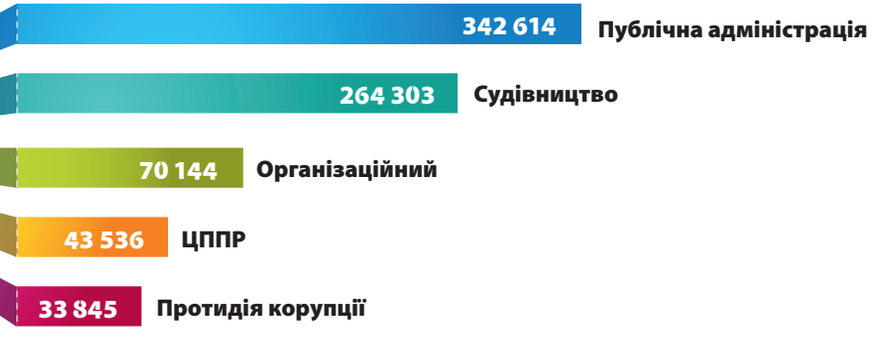
Надходження і витрати за напрямками

Центр політико-правових реформ

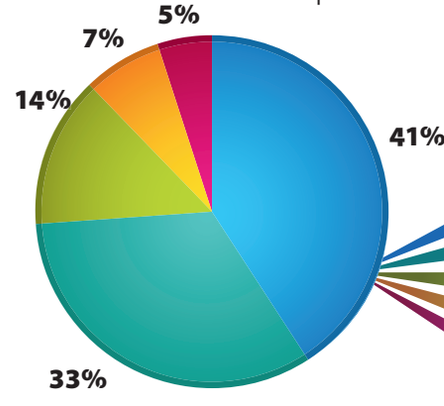
Загальний бюджет, %



Загальний бюджет, євро



Витрати 2014 року, %

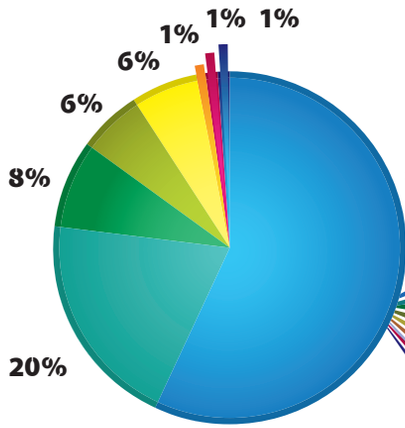


Витрати 2014 року, євро



Надходження за донорами

Загальний бюджет існуючих проектів, %



Загальний бюджет існуючих проектів, євро



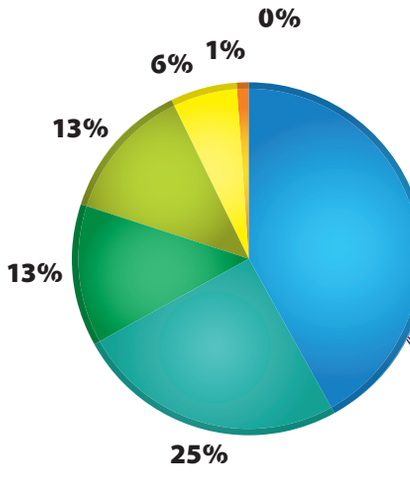
* Матра — програма Посольства Королівства Нідерландів в Україні

** Покриття витрат на діяльність ЦППР з проектів, що адмініструються іншими організаціями або донорами напряму

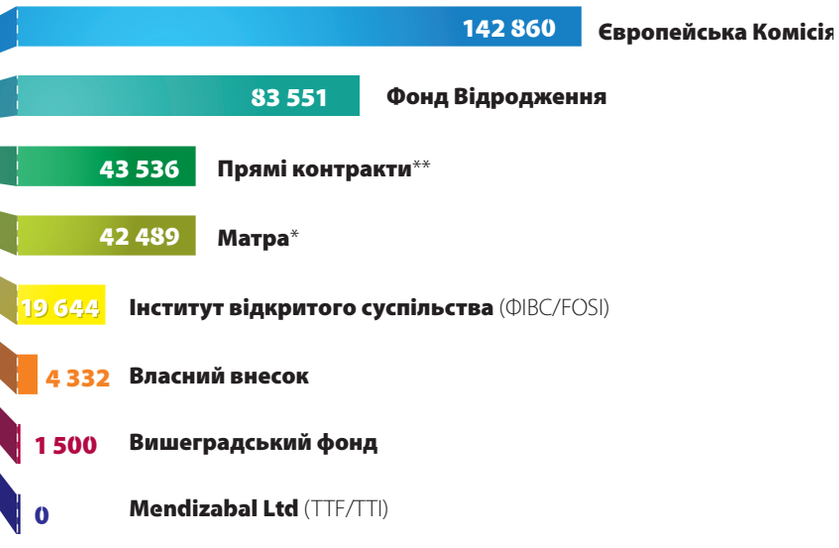
Витрати за донорами

Центр політико-правових реформ

Витрати 2014 року, %



Витрати 2014 року, євро



EUROPEAN COMMISSION

Відродження міжнародний фонд INTERNATIONAL RENAISSANCE FOUNDATION

OPEN SOCIETY FOUNDATIONS

Kingdom of the Netherlands

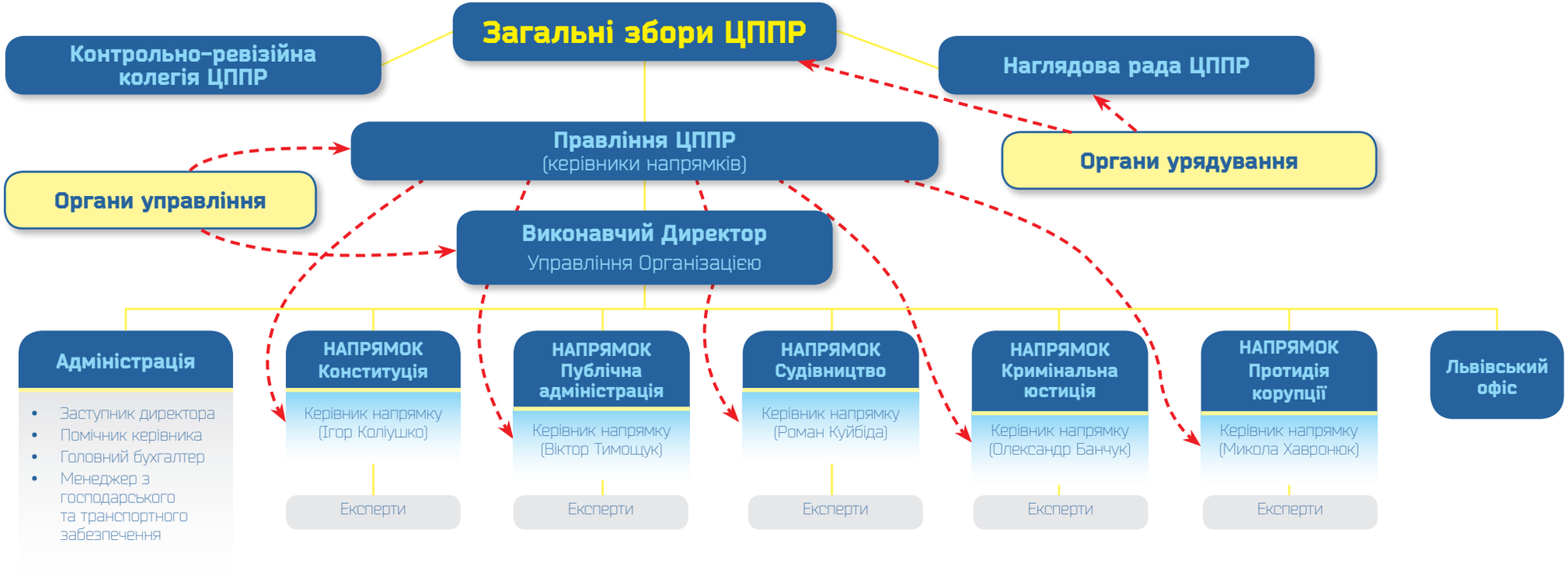
Visegrad

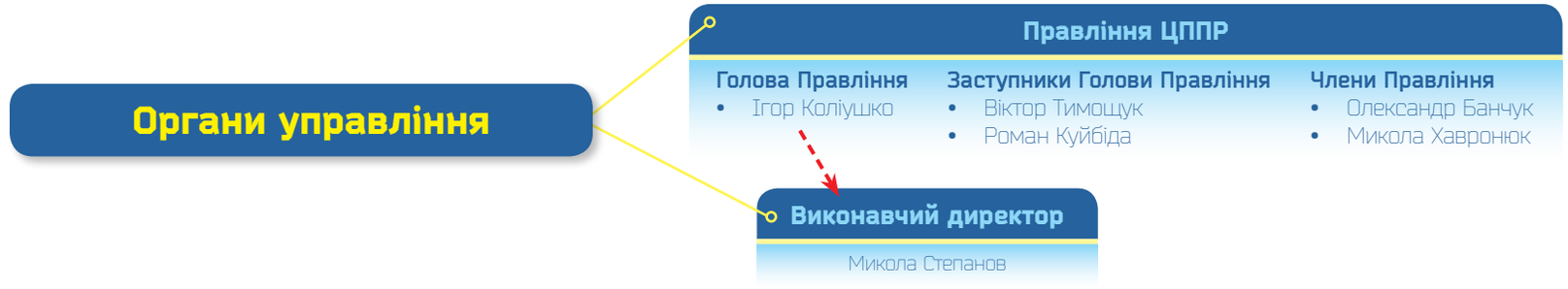
* Матра — програма Посольства Королівства Нідерландів в Україні

** Покриття витрат на діяльність ЦППР з проектів, що адмініструються іншими організаціями або донорами напряму

Структура організації та склад керівних органів

Центр політико-правових реформ





2014 рік для конституційного напрямку

Центр політико-правових реформ

2014 рік почався драматично. З погляду конституційного права це було реалізацією Українським народом права на повстання. Як сказано у Загальній декларації прав людини «необхідно, щоб права людини були захищені правлінням права, аби людям не довелось вдаватися до повстання, як до останнього засобу проти тиранії і гноблення». Станом на перший день 2014 року, Майдан вже більше місяця стояв, об'єднуючи мільйони людей у прагненні відновити конституційний лад в Україні. Однак режим Януковича не хотів іти на поступки. 16 січня свавільним шляхом у Верховній Раді були схвалені закони, спрямовані на встановлення диктатури в Україні. Після цього двомісячний мирний спротив переріс у силове протистояння народу і влади.

Центр політико-правових реформ докладав свою аналітичну лепту у спільну справу Майдану. Голова Правління ЦППР Ігор Коліушко був членом Ради Майдану.

В першій половині лютого був розроблений проект Конституційного договору. Та Янукович вирішив йти до кінця у спробі подавити народ. Більше сотні людей віддали свої життя, щоб не допустити цього. Після цього Янукович утік з країни.

Перемога Революції поставила завдання реформування держави. Насамперед, правової сфери, яка була настільки нежиттєздатною, що допустила владне свавілля режиму Януковича. Ключове місце у комплексі необхідних реформ займала конституційна реформа.

Підписана з метою виходу з суспільно-політичної кризи Угода про врегулювання кризи в Україні між Президентом України та лідерами опозиції від 21 лютого 2014 року (пункт 2), політичні рішення Верховної Ради України від 21 лютого 2014 року № 742-VII та від 22 лютого 014 року № 750-VII відновили чинність положень Конституції України прийнятої на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року, із змінами і доповненнями, внесеними законами України від 8 грудня 2004 року № 2222-IV, від 1 лютого 2011 року № 2952-VI, від 19 вересня 2013 року № 586-VII, а також постановили, що для відновлення конституційного правопорядку в Україні необхідно провести конституційну реформу у порядку встановленому Розділом XIII Конституції України «Про внесення змін до Конституції України» та завершити її до вересня 2014 року.

Важливо було не повторювати попередніх помилок і забезпечити підготовку конституційної реформи незалежними конституціоналістами, а не дилетантами-політиками, керованими кон'юнктурним інтересом. ЦППР підготував проект постанови Верховної Ради про утворення Конституційної комісії.

Та виявилось, що не так-то легко політикам відмовитись від попередніх практик. 4 березня Верховна Рада ухвалила постанову "Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань підготовки законопроекту про внесення змін до Конституції України". До складу комісії увійшли виключно народні депутати. 15 членів загалом – 8 з них голосували за закони від 16 січня, спрямовані на встановлення диктатури.

Науково-експертна конституційна спільнота розуміла, що сподіватися чогось доброго від цієї комісії немає підстав. Тому низка конституціоналістів самоорганізувалася для роботи над розробкою конституційних змін. 1 квітня було оприлюднене звернення щодо конституційної реформи в Україні. ЦППР був головним ініціатором та організатором громадсько-наукової роботи над конституційними змінами.

29 квітня пройшли парламентські слухання щодо конституційної реформи, де Прем'єр-міністр зазначив про необхідність та підготовку комплексних конституційний змін у 3-х напрямках: удосконалення парламентсько-президентської форми правління, забезпечення незалежності судової гілки влади, децентралізація.

Незабаром були оприлюднені до обговорення пропозиції конституційних змін громадської конституційної комісії. Вони також були передані парламентській конституційній комісії, робота якої (якщо вона була?) закінчилась нічим. Напрацьовані конституційні зміни були обговорені з іноземними експертами впродовж спеціальних робочих візитів у травні до Німеччини. Далі було доопрацювання проекту конституційних змін на підставі обговорень, що було здійснене через електронні ресурси ЦППР, а також обговорень з експертами. У червні ЦППР організував низку публічних заходів для презентації конституційних змін та подальшого їх обговорення за напрямами – форма правління, децентралізація, судова влада.

26 червня новообраний Президент Порошенко вніс свій законопроект про внесення змін до Конституції, який, знову ж таки, уособлював помилки минулого як за змістом, так і за процедурою підготовки законопроекту. ЦППР зініціював підготовку висновку щодо законопроекту групою науковців та громадських експертів. Втім і ця конституційна ініціатива закінчилась нічим. Далі включення до порядку денного законопроект не просунувся, а з обранням нового скликання Верховної Ради вважається таким, що знятий з розгляду. Хоча не виключено, що цей законопроект буде внесено Президентом наново.

На цьому ініціатива конституційної реформи у 2014 році вичерпалась.

21 березня відбулося підписання політичної складової Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом. З цією подією ЦППР розпочав моніторинг діяльності держави у сфері конституційної реформи. Результати моніторингу регулярно відображаються на спеціальному веб-ресурсі Спідометр реформ. Критерієм моніторингу стали рекомендації Венеціанської комісії та Парламентської асамблеї Ради Європи.

ЦППР
Центр політико-правових реформ

Проекти рішень, розроблені за ініціативою ЦППР:

Проект Конституційного договору.

Проект постанови Верховної Ради про утворення Конституційної комісії .

Проект указу Президента про утворення Конституційної комісії.

Пропозиції конституційних змін громадської конституційної комісії .

Проект конституційного подання щодо неконституційності Закону «Про всеукраїнський референдум» .

Позиційні документи, зініційовані ЦППР:

Звернення щодо конституційної реформи в Україні, 1 квітня.

Звернення коаліції «За чесний референдум» до Верховної Ради з приводу ініціювання Головою Верховної Ради всеукраїнського референдуму.

Друге звернення щодо конституційної реформи в Україні, 3 червня.

Висновки:

Висновок групи науковців та громадських експертів щодо Проекту Закону про внесення змін до Конституції України № 4178а від 26.06.2014.

Публікації:

Віктор Тимощук. Конституція-2004: повернути не можна відмовитись.

Ігор Коліушко. Як Україні вийти з кризи переможцем?

Ігор Коліушко, Ярина Журба. «Федералізація» України – коли логіка і добросовісність відпочивають.

Ярина Журба. Хто писатиме нову Конституцію?

Ярина Журба. Конституційна самоорганізація.

Yaryna Zhurba, Vlad Galushko. Ukraine Needs Decentralization, Done Right.

Моніторинги:

Спідометр «Україна — ЄС»: конституційна і судова реформи.

Заходи:

Круглий стіл «Конституційна реформа: шляхи проведення та напрямки змін», 10 квітня.

Круглий стіл «Конституційна реформа: сценарії проведення, їх ризики та загрози», 3 червня.

Круглий стіл «Конституційна реформа: децентралізація влади та зміцнення місцевого самоврядування. Ризики та загрози», 12 червня.

Круглий стіл «Конституційна реформа: удосконалення змішаної форми правління», 20 червня.

Фахове публічне обговорення необхідних змін до Конституції України для створення незалежного суду та прокуратури, 26 червня.

2014 рік для публічної адміністрації

Центр політико-правових реформ

I. Адміністративні послуги

1. Адвокація надання базових адміністративних послуг через центри надання адміністративних послуг

Експерти Центру тісно взаємодіяли з новим Урядом в березні-травні 2014 р. при розробці Переліку адміністративних послуг органів виконавчої влади, які мають надаватися через центри надання адміністративних послуг (ЦНАП). Це був останній підзаконний акт, необхідний для повноцінної реалізації Закону України «Про адміністративні послуги». В результаті громадського тиску, вдалося досягти затвердження цього Переліку Розпорядженням Кабінету Міністрів № 523-р від 16 травня 2014 р.

У травні Центр виступив медіатором переговорів між представниками центральних органів влади — Державної реєстраційної служби, Державного земельного агентства, Державної міграційної служби — з керівниками провідних ЦНАП міст України для розробки стратегії втілення Розпорядження Кабінету Міністрів № 523-р. Хоча надалі, мусимо визнати, реального бажання до співпраці цих центральних органів виконавчої влади з ЦНАП майже не було. І активність Уряду була вкрай недостатньою.

Восени 2014 р. експерти Центру та наші регіональні партнери — Центр досліджень місцевого самоврядування, Центр громадських та культурних ініціатив «Тамариск» та Фонд місцевої демократії проводили постійний моніторинг початку надання адміністративних послуг згідно Переліку в ЦНАП, зокрема послуг з реєстрації місця проживання та оформлення паспорта громадянина України. За результатами моніторингу готувалися аналітичні матеріали та проводилися прес-заходи. Увага приділялася проблемам, які виникли при наданні таких масових послуг у ЦНАП, їх причинам (насамперед, це відомча протидія з боку ДМС), а також окремим успішним практикам, наприклад досвіду ЦНАП Луцька та Волинської області.

У 2014 р. Центр разом з партнерами в рамках Проекту ЄС провів два регіональні круглі столи з обговорення проблематики адміністративних послуг (у Дніпропетровську та Харкові).

Також у 2014 році було продовжено практику проведення тренінгів з тематики адміністративних послуг. Два таких тренінги проведено для представників громадських організацій в рамках проекту ЄС (у Києві та Львові), а також більше десяти заходів у різних регіонах України для чиновників та місцевих політиків за підтримки Фонду Фрідріха Науманна. Фінальним заходом 2014 року стала дводенна тематична конференція, яка зібрала понад 100 учасників з 40 міст України.

2. Децентралізація базових адміністративних послуг

Протягом року експерти Центру на різних майданчиках далі просували ідею децентралізації базових адміністративних послуг, яка дозволить громадам контролювати якість надання таких послуг та сприяти викоріненню системної корупції у відповідних сферах. У липні-вересні 2014 р. експерти Центру брали участь у робочій групі Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житло-

во-комунального господарства з розробки законопроекту щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг, який передбачив децентралізацію базових послуг: реєстрації місця проживання, видачі посвідчення водія та реєстрації транспортних засобів, реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, реєстрації прав на нерухоме майно. Законопроект був оприлюднений до обговорення Мінрегіонбудом у жовтні 2014 р. і може бути хорошою основою у майбутньому для впровадження політики децентралізації.

Водночас мусимо констатувати, що нова влада у 2014 році змарнувала можливість швидкого повернення органам місцевого самоврядування принаймні повноважень з реєстрації бізнесу і нерухомості. Більше того, з боку органів влади, зокрема Міністра юстиції були запропоновані альтернативні підходи у тематиці адміністративних послуг, в тому числі легалізація «інших платних послуг, пов'язаних з адміністративними послугами» та допуск «інших осіб, в порядку визначеному КМУ» до надання адміністративних послуг. Отже, у 2015 році ця проблематика перебуватиме у центрі уваги і влади, і громадськості.

3. Громадський моніторинг центрів надання адміністративних послуг

За перше півріччя 2014 р. експерти Центру спільно з регіональними партнерами — Центром досліджень місцевого самоврядування, Центром громадянських та культурних ініціатив «Тамариск» та Фондом місцевої демократії провели громадський моніторинг 23 міських ЦНАП з різних регіонів України. Це був пілотний моніторинг за підтримки Європейського Союзу та Міжнародного Фонду Відродження, який мав на меті як надати адресні рекомендації щодо вдосконалення конкретних ЦНАП, так і виявити типові проблеми у організації та діяльності ЦНАП. Перші результати громадського моніторингу були представлені на прес-конференції в Києві 8 квітня 2014 р., а відповідні рекомендації направлені відповідальним міністерствам. Експерти продовжували моніторинг і далі, зокрема були промоніторені всі районні ЦНАП міста Києва. За результатами моніторингу експерти доопрацювали саму Методику моніторингу і пропонують її до використання всім охочим, що дозволить створити навіть певну конкурентність для вдосконалення роботи ЦНАП у всіх містах і районах України. ЦППР у наступному році планує акцентувати свої зусилля на покращенні ЦНАП у найбільших містах країни.

Також важливими стали грудневі результати соціологічних досліджень якості надання адміністративних послуг, проведених Фондом «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» на замовлення ЦППР. Прикметно, що при загалом негативній оцінці якості адмінпослуг (лише 5% схвальних оцінок, що на 7% гірше, ніж у 2013 році), якість послуг у ЦНАП зросла на 9% (і тепер становить 79% у тих 10 великих містах, які були взяті в оцінювання).

4. Адвокація за чесність у паспортній сфері

Експерти Центру продовжують боротьбу за впорядкування паспортної сфери, припинення збору незаконних платежів за закордонні паспорти всупереч рішенню Верховного суду України від

3 грудня 2013 р. та заборону видачі закордонних паспортів через державне підприємство «Документ» (що передбачає ще додаткову оплату). Протягом року експерти опублікували численні статті в ЗМІ, виступали на прес-конференціях, брифінгах та інших заходах, закликаючи Уряд, Міністерство внутрішніх справ та Державну міграційну службу припинити незаконну діяльність та належним чином врегулювати плату за закордонні паспорти, припинити роботу комерційних посередницьких структур у цій сфері, а також створити комфортні умови для видачі довгоочікуваних біометричних паспортів.

Ще на початку 2014 року експерти Центру у співпраці з іншими фахівцями розробили законопроект «Про документи України, що посвідчують особу та дають право виїзду за кордон». Законопроект передбачає чітке регулювання порядку видачі паспортів, вимоги до громадян, раціональні строки, прозорі розміри адміністративного збору, здешевлення форм документів тощо. У співпраці з Ініціативою «Реанімаційний пакет реформ» законопроект був внесений народними депутатами до Верховної Ради України (у попередньому скликанні — за номером №4751, у новому скликанні — №1632). Серед іншого законопроект спрямований на зупинення створення антидемократичної інтегрованої мега-бази даних — Єдиного державного демографічного реєстру.

Завдяки тематиці адміністративних послуг, і особливо у паспортній сфері, ЦППР почав використовувати такі формати комунікацій з суспільством як відео-ролики, інфографіка, блоги на популярних веб-ресурсах.

II. Адміністративна процедура

Протягом 2014 року Україна, на жаль, не вирішила проблему ухвалення закону про загальну адміністративну процедуру. Хоча це питання було серед пріоритетних у співпраці України з ЄС, і досі є одним з найсуттєвішим у негативній оцінці якості урядування в Україні. Разом з тим, у цьому році було здійснено черговий етап доопрацювання законопроекту (нова назва — проект Закону «Про адміністративну процедуру»), що дозволило значно підвищити його якість. Важливо відзначити, що у цій роботі було використано експертну допомогу Ради Європи, Програми ЄС SIGMA, Німецького фонду міжнародного правового співробітництва. Активну участь у доопрацюванні законопроекту у складі робочої групи Мін'юсту брали і експерти Центру.

III. Реформа державної служби

У 2014 році набуло актуальності питання розробки і ухвалення нової редакції закону «Про державну службу». Експерти ЦППР були залучені до робочих груп з відповідної тематики, які утворювалися Національним агентством державної служби України. Важливо, що за основу для нового урядового законопроекту було взято розробки Центру, актуалізовані у липні-серпні 2014 року. Завдяки достатньо відкритому процесу підготовки законопроекту НАДС, активній співпраці з Програмою SIGMA станом на жовтень було розроблено достатньо якісний законопроект. Його принциповими положеннями є: чітке розмежування посад державної служби та політичних

посад, виключно конкурсний добір на усі посади державної служби, особлива увага формуванню вищого корпусу державної служби (в т.ч. завдяки утворенню спеціального колегіального органу з питань державної служби) тощо. І хоча питання нового закону «Про державну службу» було відображено і в коаліційній угоді, у в Програмі діяльності КМУ, очевидно, що прийняття справді реформаторського закону потребуватиме ще дуже серйозних зусиль.

IV. Реформа виконавчої влади

Експерти Центру після перемоги Революції Гідності намагалися привернути увагу політиків і суспільства до вкрай низької спроможності урядової машини до вироблення і впровадження реформ. Центром було підготовлено пропозиції щодо удосконалення порядку організації діяльності Кабінету Міністрів (з метою підвищення його колегіальності та прозорості) та міністерств (з метою їх функціонування на основі технології «аналізу політики»). Серед іншого пропонується запровадити посади державних секретарів міністерств, позбавити «інші центральні органи виконавчої влади» функцій з розробки політики, повернути обов'язковий розгляд проектів урядових рішень на засіданнях урядових комітетів і т.д. Напрацювання експертів Центру були позитивно оцінені адміністрацією Президента, але, на жаль, залишалися невитребуваними з боку Уряду. Проте Центр упевнений, що без повноцінної адміністративної реформи в України практично немає шансів на успішність інших реформ. Наша активність у цій сфері підтримується SAG-проектом Міжнародного фонду «Відродження».

V. Реформа місцевого самоврядування

Новий уряд, сформований у березні 2014 р., повернувся до реформи місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою. Експерти Центру брали участь в опрацюванні остаточної версії Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, яка врешті була затверджена Кабінетом Міністрів України 1 квітня 2014 р. В Концепції вдалося передбачити основні сфери компетенції всіх трьох рівнів місцевого самоврядування, перетворення місцевих державних на контрольні органи за аналогією з французькими префектурами та інші важливі положення.

Також експерти Центру брали участь в робочій групі Мінрегіонбуду з напрацювання базових законопроектів для реформи місцевого самоврядування: нових редакцій законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації» та законопроекту «Про засади адміністративно-територіального устрою України». Частина цієї роботи здійснювалась за підтримки Міжнародного фонду Відродження.

Для обговорення реформи місцевого самоврядування Центр разом з партнерами у 2014 році організував три круглі столи (у Києві, Луцьку та Львові). Підтримку заходам надав Міжнародний Вишеградський Фонд в межах проекту «Реформа публічної адміністрації у Вишеградських країнах: уроки для України та Білорусі».

2014 рік для кримінальної юстиції

ЦППР
Центр політико-правових реформ

І. Реформа прокуратури

Знакова подія у 2014 р. – прийняття 14 жовтня Закону України «Про прокуратуру», що був підготовлений за участю експертів ЦППР з урахуванням рекомендацій Ради Європи. Новий закон «Про прокуратуру» позбавив органи прокуратури квазі-наглядового повноваження щодо нагляду за додержанням прав і свобод людини і громадянина, додержанням законів з цих питань органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами. Прокуратура більше не здійснюватиме функції досудового слідства, а добір кадрів, здійснення контролю за прокурорами здійснюватимуться за допомогою Ради прокурорів та Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, запроваджених Законом.

У 2015 році очікується повне впровадження Закону. На етапі введення його в дію важливо в найкоротший строк забезпечити діяльність Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, що потребуватиме додаткового фінансування та відповідного матеріально-технічного забезпечення.

Іншими подіями, що вплинули на процес реформування прокуратури у 2014 р., були:

12 серпня 2014 р. – парламент ухвалив закони «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо особливого режиму досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції» та «Про внесення змін до Закону України «Про боротьбу з тероризмом» щодо превентивного затримання у районі проведення антитерористичної операції осіб, причетних до терористичної діяльності, на строк понад 72 години». Цими законами повноваження щодо взяття під варту осіб, тимчасового доступу до речей і документів, обшуку і проведення восьми видів негласних слідчих дій (прослуховування, стеження, арешт і перегляд кореспонденції тощо) у районі проведення АТО передаються від суду до прокуратури. Також встановлено, що за наявності обґрунтованої підозри у вчиненні особою терористичної діяльності, строк її превентивного затримання може тривати понад 72 години (але не більше ніж 30 діб).

22 вересня 2014 р. Президент України прийняв Указ № 738/2014 «Про внесення змін до Переліку посад керівників військових формувань, правоохоронних органів, кандидатури для призначення на які погоджуються з Президентом України», яким передбачена необхідність погодження главою держави кандидатур на посади військових прокурорів регіонів – лише на тій підставі, що зазначені прокурори мають військові звання, хоча подібне погодження кандидатур не передбачене чинним законодавством про прокуратуру.

28 грудня 2014 р. Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» скасував зміни, що вносилися до Бюджетного кодексу Законом України «Про прокуратуру» та передбачали неможливість запровадження фінансових обмежень до бюджетних запитів органів прокуратури та суду.

II. Реформа міліції

15 травня 2014 р. на прес-конференції в УНІАН представники експертної групи з реформування органів правопорядку в рамках громадської ініціативи «Реанімаційний пакет реформ», до якої входять експерти ЦППР, презентували концепцію реформування правоохоронних органів та проект Закону України «Про поліцію і поліцейську діяльність».

Проект Закону України «Про поліцію і поліцейську діяльність» отримав позитивні висновки від чотирьох інституцій: Генерального директорату з прав людини та верховенства права Ради Європи, Бюро з демократичних інститутів і прав людини ОБСЄ, Консультативної місії ЄС з реформування сектору цивільної безпеки України, Вищої школи поліції ФРН.

III. Кримінальне право і процес

1) 10 квітня 2014 р. відбувся круглий стіл на тему: «Новий КПК України: проблеми застосування і європейські стандарти». Експерти оприлюднили результати моніторингу та досліджень, що проводилися «Домом Свободи Україна» та Центром політико-правових реформ протягом 2013 року та в період подій Майдану, а також рекомендації щодо удосконалення чинного Кримінально-процесуального кодексу України.
2) 26 листопада 2014 року Центром політико-правових реформ спільно з Громадською ініціативою «Реанімаційний пакет реформ» була проведена міжнародна конференція «Стратегія реформування правосуддя: завдання для нового парламенту». Презентовано проект змін до КПК та нове дослідження Центру політико-правових реформ «35 неформальних практик у кримінальному судочинстві України».
3) У 2014 р. ОБСЄ залучала до процесу реформування кримінального права та судочинства Киргизької Республіки Миколу Хавронюка й Олександра Банчука як експертів у цих сферах.
4) Участь у підготовці законопроекту «Про державне бюро розслідувань».

IV. Боротьба з корупцією

Був прийнятий Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України», написаний експертами ЦППР разом з представниками інших громадських організацій.

Експерти брали участь у прийнятті нового законодавства про протидію корупції, у тому числі нового Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р.

Для незалежної експертної оцінки проектів нормативно-правових актів на предмет наявності в них корупційних ризиків, покращення якості чинного законодавства Центр політико-правових реформ та Український інститут публічної політики здійснюють громадську антикорупційну експертизу законопроектів, законів під керівництвом Миколи Хавронюка – експерта ЦППР та члена Громадської експертної ради парламентського Комітету з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією.

V. Правнича освіта

У 2014 р. опубліковані навчальні посібники з кримінального права та процесу, співавторами яких є експерти Банчук О.А. та Хавронюк М.І.:

Лобойко Л.М., Банчук О.А. Кримінальний процес: Навчальний посібник. – К.: Ваіте, 2014. – 280 с.

Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред. М.І. Хавронюка. – К.: Ваіте, 2014. – 944 с.

Були проведені тренінги для викладачів – щодо нових підходів, методик навчання з кримінального права і процесу.

2014 рік для судівництва

Центр політико-правових реформ

І. Стан проведення судової реформи

2014 рік був насичений подіями, що стосувалися проведення судової реформи. Однак повномасштабної судової реформи у цьому році втілити так і не вдалося. Перешкодами для проведення судової реформи став опір старих політичних еліт, який вдалося знівелювати лише після проведення позачергових виборів до Верховної Ради, бажання нової влади скористатися з переваг «ручного» правосуддя для своїх потреб. Заважала і законсервованість та небажання до змін від значної частини судового корпусу.

Як наслідок, у 2014 році відбулися лише точкові позитивні зміни, пов'язані перш за все з створенням нових можливостей для суддівського самоврядування та частковою руйнацією системи політичних впливів на суддів, яка діяла за часів Президента Януковича.

Позитивні очікування у наступному році пов'язані насамперед з сподіваннями на реалізацію коаліційної угоди, що містить зобов'язання виконати ключові рекомендації органів Ради Європи у сфері судової реформи.

І.І. Судова реформа 2014: ключові події та участь ЦППР

Посилення ролі Парламенту, його комітету з питань правосуддя.

2014 рік для судової реформи почався з прийняття закону, який посилив вплив парламенту та його комітету з питань правосуддя щодо кадрових питань у судовій системі. Прийняття закону стало першим рішенням парламенту щодо судової сфери після усунення Президента Януковича. Закон встановив, що Вища рада юстиції може прийняти будь-яке рішення у межах своєї компетенції лише за наявності попередніх висновків Комітету Верховної Ради з питань верховенства права і правосуддя, які є обов'язковими. Це положення закону звело нанівець незалежність Вищої ради юстиції.

Закон також повернув парламентському комітету з питань верховенства права і правосуддя повноваження попередньо розглядати питання обрання суддів і їх звільнення перед винесенням їх до сесійної зали парламенту (комітет втратив це повноваження у 2010 р., щоб забезпечити церемоніальну роль парламенту у вирішенні питань обрання суддів і їх звільнення).

Участь ЦППР: Центр політико-правових реформ не брав участі у розробці чи доопрацюванні закону. Більше того, експерти Центру розкритикували законопроект як такий, що суперечить європейським стандартам. Негативна роль законопроекту у втіленні рекомендацій органів Ради Європи відображена за допомогою моніторингового механізму «Спідометрі «Україна — ЄС»: конституційна і судова реформи».

Прийняття Закону «Про відновлення довіри до судової влади в Україні»

8 квітня 2014 р. Верховна Рада України прийняла закон «Про відновлення довіри до судової влади в Україні». Закон заклав нові можливості для суддівського самоврядування, запроваджував елементи люстрації (звільнення суддів з адміністративних посад) та передбачав проведення перевірок на предмет порушення присяги щодо визначених категорій суддів.

За новим законом з'їзд суддів України формується з розрахунку один делегат від двадцяти суддів. А це — біля 400 делегатів замість 96, як було раніше. Нова Рада суддів України складається з 40 членів (до цього — лише 11 членів), пропорційно представлених від суддів усіх рівнів та спеціалізацій.

З набранням чинності закону усі голови судів, їхні заступники втратили ці посади, хоч і залишилися суддями. Колективи суддів у кожному суді отримали право самі обирати голову суду і його заступників.

Закон припинив повноваження членів Вищої ради юстиції і Вищої кваліфікаційної комісії суддів, оскільки ті були складовою системи узурпації влади за часів Президента Януковича. Він також заклав основи для очищення суддівського корпусу шляхом створення Тимчасової спеціальної комісії, завдання якої полягало у перевірці суддів на предмет порушення присяги. За законом, перевірка проводиться виключно на підставі скарги до Комісії та має обмежений предмет (лише щодо категорії суддів визначеної законом). Висновки Комісії мають рекомендаційний характер, але є обов'язковими до розгляду Вищою радою юстиції.

Участь ЦППР: Експерти Центру політико-правових реформ брали участь у доопрацюванні проекту закону «Про відновлення довіри до судової влади». За нашої участі був підготований юридичний висновок «Закон про відновлення довіри до судової влади: європейські стандарти і виклики застосування», в якому ретельно проаналізовано закон під кутом зору втілення європейських стандартів. Вплив Закону на виконання рекомендацій органів Ради Європи оцінений у «Спідометрі «Україна — ЄС»: конституційна і судова реформи».

Ми скористалися механізмами Закону та підготували 69 заяв про проведення перевірки суддів, які забороняли проведення мирних зібрань або ухвалювали рішення з допущенням порушень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

За участю експертів Центру був також розроблений законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо удосконалення заходів із відновлення довіри до судової влади)», який вдосконалював механізми запропоновані Законом «Про відновлення довіри до судової влади». Проте законопроект так і не був розглянутий Верховною Радою.

Прийняття Закону «Про очищення влади»

16 вересня 2014 року Верховна Рада України прийняла Закон «Про очищення влади», зокрема, судової. Незважаючи на те, що механізми відновлення довіри до судової влади уже стали предметом регулювання іншого закону, Закон «Про очищення влади» запроваджував процедуру люстрації також і щодо суддів. Автори законопроекту пояснили необхідність такого кроку тим, що попередній закон довів свою неефективність, а його норми не дозволяють заборонити люстрованому судді обіймати посаду в державному апараті.

17 листопада 2014 року Пленум Верховного Суду України оскаржив конституційність окремих положень Закону до Конституційного Суду. Судді вважають несправедливим та неконституційним те, що вони зазнають подвійного покарання за свої дії. Крім того, Верховний суд вважає, що люстрація без перевірки рішень на предмет законності є порушенням Конституції.

Негативну оцінку положень закону «Про очищення влади» щодо люстрації суддів надала Венеціанська комісія. На думку експертів комісії, якщо попередній закон продемонстрував свою неефективність, його необхідно скасувати та замінити новим. У проміжному висновку (Англ. / Укр.) щодо закону «Про очищення влади» Комісія звернула увагу на те, що люстрація суддів повинна проводитись із повним дотриманням конституційних положень, які гарантують незалежність судової влади. Тільки Вища рада юстиції повинна бути відповідальною за звільнення суддів.

Участь ЦППР: Експерти Центру політико-правових реформ не брали участі у розробці Закону «Про очищення влади». Водночас експерти Центру в рамках робочої групи з судової реформи громадської ініціативи «Реанімаційний пакет реформ» беруть участь у розробці законопроекту щодо узгодження механізмів закону «Про відновлення довіри до судової влади в Україні» та закону «Про очищення влади».

Підписання коаліційної угоди

27 листопада 2014 року відбулося перше засідання Верховної Ради України VIII скликання. Того ж дня депутати п'яти фракцій Верховної Ради України підписали коаліційну угоду, в якій взяли на себе публічні зобов'язання з проведення судової реформи. Угода, серед іншого, передбачає:

- добір на суддівські посади лише за конкурсом, на основі об'єктивних критеріїв;
- запровадження участі громадськості в процесі добору на посаду судді;
- усунення політичних органів від вирішення питань щодо кар'єри судді;
- запровадження критеріїв доброчесності, відповідність яким буде обов'язковою умовою для зайняття посади судді;
- встановлення чіткої процедури притягнення суддів до дисциплінарної відповідальні, розширення переліку дисциплінарних санкцій щодо судді;
- формування Верховного Суду та Конституційного Суду з визнаних фахівців в галузі права на основі обговорення кандидатур;
- формування та роботу Вищої ради юстиції та кваліфікаційної комісії суддів на основі європейських стандартів;
- вжиття заходів, через перехідні положення до Конституції, щодо оновлення суддівського корпусу.

Участь ЦППР: Експерти Центру в межах робочої групи з судової реформи «Реанімаційного пакету реформ» взяли участь у доопрацюванні коаліційної угоди (в частині судової реформи). Ключові рекомендації були враховані в остаточному варіанті коаліційної угоди. Вплив коаліційної угоди на виконання рекомендацій органів Ради Європи оцінений у «Спідометрі «Україна — ЄС»: конституційна і судова реформи».

Внесення депутатського варіанту комплексної судової реформи

17 грудня 2014 року група народних депутатів зареєструвала законопроект «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо удосконалення засад організації і функціону-

вання судової влади відповідно до європейських стандартів». Його норми так чи інакше сприяють виконанню 44 рекомендацій органів Ради Європи у судовій сфері.

У разі його прийняття, законопроект:

- спростить судову систему та посилить її інституційну спроможність;
- вдосконалить механізми добору суддів на суддівські посади;
- реформує систему дисциплінарної відповідальності суддів;
- спростить та посилить суддівське самоврядування;
- покращить доступ до справедливого суду.

Участь ЦППР: Законопроект розроблявся в межах робочої групи з судової реформи «Реанімаційного пакету реформ» за активної участі експертів Центру політико-правових реформ. Вплив законопроекту на виконання рекомендацій органів Ради Європи оцінений у «Спідометрі «Україна — ЄС»: конституційна і судова реформи».

Внесення президентського варіанту комплексної судової реформи

26 грудня 2014 року Президент України зареєстрував законопроект «Про забезпечення права на справедливий суд». Президентський проект закону регулює питання добору суддів, їхньої переатестації, запроваджує кваліфікаційні класи та реформує систему дисциплінарної відповідальності суддів.

За змістом проект є альтернативним щодо депутатського варіанту комплексної судової реформи. Проте всупереч нормам Закону «Про регламент Верховної Ради» проект не був зареєстрований як альтернативний, що дозволяє припустити прагнення протиснути саме президентський варіант судової реформи. Незважаючи на те, що обидва проекти виконують значну кількість рекомендацій європейських інституцій, вони мають значні розбіжності. Президентський законопроект, зокрема, зберігає можливості політичного впливу на суддів і навіть, всупереч Конституції України, збільшує їх для Президента. Так, Президент отримає можливість ліквідовувати суди, підписувати посвідчення суддів і голів судів, хоч Президент і не має жодного відношення до їх призначення, приймати від суддів присягу, а також переводити своїм указом суддів до судів вищого рівня. На практиці це означатиме, що будь-який крок у кар'єрі судді цілком залежатиме від Президента. Детальніше про ключові відмінності «президентського» і «депутатського» законопроектів можна довідатися ознайомившись з порівняльною таблицею, підготованою експертами громадської ініціативи «Реанімаційний пакет реформ».

Участь ЦППР: Президентський варіант комплексної судової реформи розроблявся в межах Ради з питань судової реформи при Президентові України, до якої були залучені експерти Центру політико-правових реформ. Проте можливості впливу на текст президентського законопроекту були мінімальними.

II. Найважливіші заходи за участю ЦППР у 2014 році:

1) 26 червня 2014 року у приміщенні Великого конференц-залу НАН України відбулося експертне обговорення щодо необхідних змін до Конституції України для створення незалежного суду та прокуратури.

Центр політико-правових реформ

Круглий стіл провів Центр політико-правових реформ спільно з робочою групою з судової реформи громадської ініціативи «Реанімаційний пакет реформ».

Експерти розглянули такі питання:

- яким вимогам має відповідати суддя майбутнього?
- як призначати суддів аби уникнути політичних впливів?
- чи потрібні суддям імунітети?
- нова роль Вищої ради юстиції і суддівського самоврядування?
- скільки ланок і розгалужень повинна мати система судів?
- чи бути мировим суддям, народним засідателям та присяжним?
- нова прокуратура: далі «розвивати» радянську модель чи створити заново?

Детальніше

2) 6 листопада 2014 року Центр політико-правових реформ спільно з Громадською ініціативою «Реанімаційний пакет реформ» провів міжнародну конференцію «Стратегія реформування правосуддя: завдання для нового парламенту». За мету організатори конференції визначили обговорення ключових викликів стратегії реформ у сфері правосуддя і вироблення рекомендацій для політичних партій — членів парламентської коаліції щодо подальших змін у судовій системі та кримінальній юстиції в контексті імплементації Угоди про асоціацію Україна — ЄС.

За результатами Конференції підготовлені рекомендації для нового Парламенту, згруповані за такими напрямками:

- ліквідація механізмів, які дали можливість попереднім Президенту і Верховній Раді встановити політичний контроль над суддями;
- вдосконалення механізмів притягнення суддів до відповідальності;
- спрощення судового процесу та системи судів;
- у сфері кримінальної юстиції: розширення участі народу у здійсненні правосуддя та вдосконалення кримінального процесу;
- завершення реформи прокуратури.

Детальніше

III. Публікації:

Роман Куйбіда. Чи зможуть судді довести спроможність бути незалежними?

Роман Куйбида. Готовы ли судьи к независимости: первые уроки нового закона?

Роман Куйбида, Леся Шутко. Судочинство під окупацією .

Роман Куйбіда, Максим Середа. Свобода мирних зібрань у практиці адміністративних судів.

IV. Моніторинги:

«Спідометрі «Україна — ЄС»: конституційна і судова реформи»

V. Висновки:

«Закон про відновлення довіри до судової влади: європейські стандарти і виклики застосування»

Центр політико-правових реформ
вул. Хрещатик, 4, офіс 13, Київ, 01001
телефон: +38 044 278-03-17
+38 044 278-15-55
факс: +38 044 278-16-15
www.pravo.org.ua
www.facebook.com/pravo.org.ua
centre@pravo.org.ua